

Милан Буњевац

ДВОЈНИК

*Саши Петрову, пријатељу,
а Алфонс Але и Умбејто Еко
се врзмају по глави*

Александар Павловић Парусник је срео двојника једне тихе летње вечери у луци. Уопште се није изненадио. Пре би се могло рећи да је тај сусрет очекивао. И то већ поодавно. А можда га се мало и прибојавао.

У ствари, нипошто није искључено да се управо ради тог сусрета и отиснуо ка поплављеном светионику. У некаквој нејасној и помало устрепталој нади да би се то најпре могло догодити у граду његовог имена, вођен одавно ишчилелим мирисом охлађене гаражи и невидљивим праменом дима од спаљених књига, ступао је смерно трагом својих стихова у сусрет најмлађем Хомеровом сину који је оца подсетио на стару источњачку мудрост, да је сврха ходочашћа у кораку а не у конаку. А знао је да имају врло мало сличности и врло много разлика. И да га, залуталог за сиренама по меандрима сопственог сећања, и не може срести.

Гледао га је од како је кренуо у скитњу по несамервљивим просторима могућих светова дуж неразборивих ходника времена. Слутио га је усред Лотофага, Лестиргона, Киклопа, Кинокефала, Ликантропа, Кимбра, Монопода, Скиапода, Антипода, Хиперборејаца, Дорђолаца, Патагонаца, Сармата и Атланта.

На нестрпљивим потуцањима од једне обале до друге утворио му се у небојено наврата.

У Пиреју, уз узо и маслинке за мезе, усред ужади која се суши, међу докерима којима је остало снаге на претек за сиртаки и за жене.

У Амстердаму, у диму пивнице који штита за очи, док су се знојави пијани парови њихали и трбусима трљали уз звуке хармонике.

У Бресту, оне кишне ноћи усред рушевина, кад су се двоје заљубљених грлили под једином поштеђеном капијом док су звона звонила на узбуну.

У Марсељу, где су докони карташи из нарогушеног пријатељства један другом цепали срце и пробиијали уши.

У Одеси, уз степенице, у сусрет историји, у часу кад је скитско лавље тројство осветничка киша ђулади трзала из вековног дубоког сна.

У Сан Франциску, низбрдо, у сусрет наступима златне грознице и беса тихоокеанске плоче.

У Осаки, у неколико потеза, у помен песнику.

У толиким другим местима којих се већ више и не сећа. Или у којима никада није ни био.

Све до те магловите и прохладне зимске вечери на кеју окренутом ка југу који од вајкада зову Словенском обалом. Већ седам дана, од како се онако уморан и жедан искрцао из вапорета на Ђудеки и нашао своју спартанску собу у неугледном хотелу у којем је мало ко одседао дуже од једног сата, крстарио је градом уздуж и попреко без јасно одређеног циља али са чврстим уверењем да је на правом путу.

Првог јутра га је доста касно иза сна тргло дубоко бучање које је испуњавало сав ваздух и напињало бубне опне. Уместо очекиваног погледа на Кампанилу и град под њом, оквир прозора је потпуно испуњавао усправни бели зид који је полако промицао. Било је неопходно прићи мало ближе, добро протрљати очи, прилично се нагнути преко ивице прозора и потпуно искривити врат да би се погледало увис и далеко горе, на највишој палуби, спасили путници заокупљени ревносим махањем. Док се запљускивао да спере заосталу сапуницу после бријања, питао се да ли је од знаменитости које је желео да обиђе ишта остало после проласка брода чија је маса запремала сву ширину пролаза између два острва и претила да истиснутом водом потопа или, ако се само мало нагне, згњечи цео град са свим његовим становницима, посетиоцима, голубовима и мишевима као ухваћеним у клопку.

После доручка вода у лагуни се била смирила и прешао је на другу страну без икакве сметње. Нешто теже је било отарасити се продаваца сувенира и зрнења за голубове. Упутио се прво у базилику Светог Марка и ту се задржао до вечери. Следеће дане је провео у обиласку осталих цркава, почевши од Санта Марија дела Салуте, палата почевши од Дуждева двора, музеја, почевши од Галерија Академије. Отпловио је до Мурана да види на послу стакларе и до Кјође да у мрежама тражи свађе и рибаре. Сатима је насумице скитао лавиринтом

уличица и канала, избијао изненада на неслућене пјачете, завиривао у скривене кутове, пролазио преко и испод згрбљених мостова, све у потрази за нечим што се не види. Тако је набасао на *Ponte de le tette* што је с благом неверицом превео у „Мост сиса” изражавајући дубоко у себи забринуту сумњу у сопствено познавање језика, све док није добио објашњење да су ту у добра стара времена с околних прозора јавне жене у рекламне сврхе излагале голе груди. А било их је, веле, своједобно врло много, неких дванаест хиљада на сто двадесет хиљада становника. То га је ипак донекле разгалило иако су капци били затворени. Обилазећи Арсенал одлутао је још даље у прошлост, питајући се пред окрњеним каменим лавом нису ли зарези на његовој плећки служили за врачање, а онда је дознао да су то Варјази рунским писмом оставили дирљиво сведочанство о својој пријатељској посети Пиреју, одакле је касније пренесен овамо за успомену и дуго сећање на успешно рушење крова Партенона. Учинила му се занимљивом и мало необичном једна велика двострука кука учвршћена у зид неког моста јер је била постављена мало превисоко да би служила за везивање барки. Осим тога, у ту сврху се обично употребљавају алке. Мало ко је у пролазу пропуштао да је додирне јер то доноси срећу. Иначе, некада су служиле да се о њих, за опомену, окаче удови рашчеречених осуђеника. Пред једним вратима је остао неко време питајући се шта се крије иза њих и зашто су нахерена удесно.

С вечери се задржавао пред, као новогидишња јелка, окићеним излозима. Раскош, налик на кич која је избијала из шљаштећих андрмоља и огледалима украшених предворја вишезвезданих хотела, истовремено га је неоодољиво привлачила и са жгаравицом одбијала као светлцуви мозаици Светог Марка. Подизао је поглед горе у мрак изнад тих заслепљујуће блештавих слапова светлости и чекао да му се зенице поново рашире не би ли опазио окретног Ђакома како скаче с крова на кров бежећи од неког љубоморног мужа или можда већ, он једини у аналима, из оловне тамнице у коју се ступа преко моста испод којег је управо пропловио у гондоли с једном прерушеном и закуљеном господом.

Око Риалта је још увек врвело, код Флоријана је оркестар још увек свирао, цела Ла Фениче је још увек задржавала дах јер Маргарита Готје никако да издахне у колоратурама. *La Riva degli Schiavoni* је била пуста. Већ одавно више нема на њој ни утовара ни истоvara. Последњи Паштровић који се још колико тог јутра туда прошетао зveckаше једино фотографским апаратом. Постројене гондоле су се хаотично пропињале под силовитим ударцима широког који је дувао бесомучно. Ионако већ довољно подлокану обалу таласи су подривали још више, разбијајући се с треском о углачене плоче *fondamenta* у којима

су се бледо огледале градске светиљке и распршивали се у ветром ношене свеобухватне облаке сићушних капљица. Претила је *acqua alta*, иако је до еквиноција било још далеко, и градски оци су већ издали наредбу да се припреме даске и цигле за импровизоване пешачке мостике, а трговци су већ увелико били уздигли улазне прагове својих продавница. Вапорето није саобраћао ни кроз Канал Гранде, а камоли према Ђудеки.

Избио је иза угла Дуждеве палате долазећи са Пјацете управо с првим ударцем звона. Избијала је поноћ. У ствари, није сасвим извесно да ли је била поноћ или нешто мало раније. На тераси изнад крилатог лава, два Мавра замашним маљевима лупају у бронзано звоно. Личе један на другог као да су близанци али ипак нису истоветни. Онај брадати звони два минута пре пуног сата оглашавајући протекло време и најављујући долазак оног голобрадог који даје тачно време и отвара будућност. Али, мешајући се на овој даљини са заглашном хуком ветра и валова, удари звона се једва чују и помало губе па је готово немогуће пресудити да ли је то прва или друга звоњава. Због те удаљености се не може видети ни који Мавар замахује маљем. Поготово кад је мрак. А и да није мрака, пошто се све то збива иза угла.

Наравно, нисам га препознао. Лице му крије маска. Препознао није ни он мене. Како би и могао. Маску носим и ја. Обавезно, време је карневала.